

Mijn column nummer 324

Bier, barbaren en bestrijdingsmiddelen

Afgelopen weken was er publiciteit rond bier in relatie tot de bodem. Vanuit Duitsland werd gerapporteerd dat er in veertien bekende biermerken restanten van een onkruidbestrijdingsmiddel zijn aangetroffen. En in Brugge wordt een drie kilometer lange ondergrondse pijpleiding aangelegd om het halffabricaat vanaf de brouwerij in de binnenstad naar een plek buiten de stad te transporteren, om het verder te bewerken en te bottelen.

Bier is al een oude drank. Vermoedelijk werd het zowel in Azië als in Mesopotamië al rond 3000 voor Christus gebrouwen. In het oude Egypte maakte bier zelfs onderdeel uit van de dagelijkse maaltijden van de Farao. Ook werd het regelmatig voorgeschreven als medicijn tegen allerlei kwalen. De Grieken en Romeinen dronken echter liever wijn, waardoor bier in de oudheid bekend kwam te staan als een 'barbaarse drank'.

Na de val van het Romeinse rijk werd bier populair in het middeleeuwse Europa. Tijdens het productieproces moest de drank verhit worden. Daarom bevatte het minder schadelijke bacteriën dan water en was daarmee dus gezonder. Naar schatting dronk de gemiddelde Nederlander tegen het einde van de middeleeuwen gemiddeld ongeveer een liter per dag. In de middeleeuwen brouwde men het bier vaak thuis, het bevatte slechts weinig alcohol.

In de dertiende en de veertiende eeuw kwamen professionele brouwerijen in Noord-Europa op. Het brouwen van bier veranderde van een familieactiviteit in een ambacht, gericht op de massaproductie van steeds sterker bier.

Op 23 april 1516 heeft de Beierse hertog Willem IV het Reinheitsgebot ingesteld. Volgens deze wet moet bier gemaakt worden van water, gemoute gerst en hop. Het is verboden andere stoffen toe te voegen. Vanaf de zeventiende eeuw mag ook gist worden gebruikt, dat was daarvoor onbekend. Het Reinheitsgebot werd ingevoerd om Duitse brouwerijen te beschermen tegen de concurrentie van buitenlandse brouwerijen en om te voorkomen dat men dierlijke producten of andere (goedkope) plantaardige producten aan het bier zou toevoegen. Sinds 1516 namen steeds meer Duitse staten het Reinheitsgebot over. In 1906 gold het voor heel Duitsland. In 1926 werd er een nieuwe Bierwet uitgevaardigd, waarin het Reinheitsgebot werd opgenomen en tegelijk iets versoepeld. In 1984 diende de Europese Economische Gemeenschap een klacht in tegen Duitsland wegens de Bierwet. Deze is in 1987 ingetrokken, maar wordt door veel Duitse brouwerijen nog steeds nageleefd.

Ter gelegenheid van de vijfhonderdjarige verjaardag van het Reinheitsgebot heeft het Umweltinstitut München een laboratorium opdracht gegeven een aantal populaire Duitse biersoorten op bestrijdingsmiddelen te analyseren. Van de resultaten is men geschrokken: in alle veertien onderzochte biersoorten kwam het onkruidbestrijdingsmiddel glyfosaat voor. De onderzoekers vinden de resultaten alarmerend, want de hoeveelheid giftige stof is in sommige gevallen driehonderd keer zo hoog als toegestaan in drinkwater. De bierindustrie haastte zich te melden dat er pas sprake van risico's kan zijn als je 1000 liter bier per dag zou drinken. En volgens de Süddeutsche Zeitung heeft het Umweltinstitut politieke motieven: 'zo voerde het instituut ook actie tegen de invoering van handelsverdrag TTIP'.

Blijft over de vraag of we voor onze gezondheid maar weer beter water kunnen gaan drinken dan bier. Bij een internationale vergelijking van de drinkwaterkwaliteit sprong Nederland er gunstig uit. Drinkwater wordt streng gecontroleerd, ook op de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen. Al enige tijd wordt actie ondernomen om drinkwater op de menulijst van de horeca te krijgen. Sommigen vinden dat dit gratis moet zijn. Dat laatste vind ik echt onzin, je betaalt natuurlijk ook voor de ruimte waarin je zit, voor de verwarming en voor de bediening. En als je voor drinkwater niet wilt betalen, dan bestel je toch een biertje met of zonder bestrijdingsmiddelen?